

In alta scilicet contemplatione virtutum, ut à nullis subiacentibus & circumstantibus vitiis agitationibus, mentis ejus sublimis deiceretur, vel unitas scinderetur. Proinde hic vir magnus atque egregius Job, in terra Huz habitasse perhibetur, quæ consiliatrix interpretatur. Non enim terra carnis ejus, animum ipsius superabat, sed imperantis animi consilio cuncta faciebat: unde & ipse ait: *Pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine.* Hoc ergo consilium & pactum quondam sibi invicem inierunt, homo ejus interior & exterior: ut terra, id est, caro ejus, obediendo fieret consiliatrix spiritui, ne in ea dominaretur iniquitas. Et quia vir, juxta divinum testimonium, simplex erat, habitans in domo: quatuor his pollebat virtutibus, prudentia, justitia, fortitudine, temperantia.

Offerebat holocausta per singulos. Dicebat enim: Ne forte peccaverint filii mei, & maledixerint Deo in cordibus suis. Sic faciebat Job cunctis diebus. Quadam autem die cum venissent filii Dei ut assisterent coram Domino: affuit inter eos etiam Satan. Cui dixit Dominus: Unde venis? Qui respondens ait: Circumivi terram, & perambulavi eam. Dixitque Dominus ad eum: Nunquid considerasti servum meum Job, quod non sit ei similis in terra: homo simplex & rectus ac timens Deum, & recedens à malo? Cui respondens Satan, ait: Nunquid frustra Job timet Deum? Nonne tu vallasti eum ac domum ejus universamque substantiam ejus per circumitum? Operibus manuum ejus benedixisti, & possessio ejus crevit in terra. Sed extende paululum manum tuam, & tange cuncta quæ possidet, nisi in faciem benedixeris tibi. Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce universa quæ habet, in manu tua sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. Egressusque est Satan à facie Domini. Cum autem quadam die filii & filia ejus comederent & biberent vinum in domo fratris sui primogeniti: nuncius venit ad Job qui diceret: Boves arabant, & asina pascebantur juxta eos, & irruerunt Sabæi: tulerruntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & evasi ego solus ut nunciarem tibi. Cumque adhuc ille loqueretur, venit alter & dixit: Ignis Dei cecidit de caelo, & ratis oves puerosque consumpsit: & effugi ego solus ut nunciarem tibi. Sed adhuc illo loquente, venit alius & dixit: Chaldaei fecerunt tres turmas, & invaserunt camelos, & tulerunt eos: necnon & pueros percusserunt gladio, & ego fugi solus ut nunciarem tibi. Adhuc loquebatur ille, & ecce alius intravit, & dixit: Filii tui & filia tui vescentibus, & bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti, repente ventus vehementis irruit à regione deserti: & concussit quatuor angulos domus, quæ corruens oppressit liberos tuos, & mortui sunt, & effugi ego solus ut nunciarem tibi. Pro filiis suis, quos ita regebat, ut non tam pro presentibus criminibus, quam pro occultis in corde peccatis, quæ hominum quoque fugere notitiam possunt, divinam elementiam assiduis sacrificiis exoraret. Privilegium verò offerendi primogeniti, vel maxime regibus debebatur: pro excellentia videlicet sapientie vel nobilitate generis. Et quia tyrum Christi Job ferre diximus, videamus nunc quid terra Huz in Christo significet. Terram hanc, assumptum verum hominem ex Maria intelligimus, quæ ideo filio Dei assumente eam consiliatrix dicitur, quod per divinitatem assumptis habitant in ea thesauri divinæ sapientie & scientie absconditi: quam sibi ita indissolubili connexione conjunxit, ut ipse in Trinitate unus sit Filius Dei. Septem verò filii, septiformem Spiritum sancti gratiam: & tres filia, legem & Prophetiam, & Evangelium nobis videntur significare. Oves plebem Christi, propter innocentiam, quæ in baptismo fordes peccatorum deposuerint nominat. In camelis verò, gentium pravitatem, cum oneribus criminum & tortuosis sensibus ad Christum venientium ostendit. In bobus qui munda animalia sunt, Judæorum plebem. In asinis verò immundum pecus, gentium populum demonstravit. Unde Isaias ait: Cognovit bos possessorem suum, & asinus pæsepe Domini sui; scilicet quod natiuitatem Christi in carne & Judæi ex parte, & gentes agnovissent: & in præsepi altaris Domini, quasi munda animalia per baptismum accesserint: fortè ad hoc respicit illud Evangelii: Jugum enim meum suave est, & onus meum leve. In jugo, Judæos: in asino, ad quem onus magis pertinet, gentes, ut supra diximus significavit. Magnus, dicitur Christus inter omnes Orientales, secundum illud: Unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ confortibus tuis. Numerus verò animalium in septem & tribus millibus, atque in quingentis

sacratus est. Nam septem juxta auctoritatem scripturarum, plenitudinem quamdam sacri mysterii significant: ut ibi, Septem spiritus, septem candelabra, septem Ecclesie. In tribus verò millibus: anima & corpus & spiritus, vel triformis doctrinæ scientia, in Scripturis sanctis, sive sacramentum beatæ Trinitatis potest intelligi: pro eo quod omnis multitudo credentium, trium dierum viam ambulans, ad perfectionem æternitatis desiderat pervenire. Quingenti verò qui de quinque confurgunt quinquaginta, quinquaginta-quinque faciunt, peractis lubricæ ætatis fragilitatibus, in virum perfectum hominem transisse significant: & per decies quinos quinquaginta perveniunt, ita per decies quinquagenos ad quingentos ascendunt. Similiter Ecclesiam totam, quæ columnam & firmamentum veritatis Christi figurat: in qua sensus nostri, vel purificationem, vel remissionem peccatorum accipiunt: quia in isto numero non solum remissio peccatorum, sed etiam adventus sancti Spiritus declaratur. Filii verò Dei, vel angeli, vel sancti intelligendi sunt, qui dono gratie Spiritus sancti Filii Dei vocantur. Inter hos ergo diabolus altare dicitur: quia ex permissione Dei plerumque sanctos audeat tentare. Miranda filiorum Job tam fraterna concordia. Sed quia Job tyrum Christi portare ostendimus: hos inferius per figuram septem gratias Ecclesie esse dicimus, qui spirituali funguntur sacramentorum convivio, legem, prophetiam, & Evangelia: quasi tres forores secum habentes, divinatorum eloquiorum intelligentiæ dapibus saturantur. In ruina verò domus, quæ oppressit filios Job: antiquorum principum, regnorum persecutionem vel servitium contra Ecclesiam ostendit. Qui verò solus permansit ut nunciaret, raritatem ipsorum persecutorum indicat, Sabæi interpretantur captivi: & Chaldaei quasi demonia: hi nempe captivi demonum impugnant Ecclesiam: hi non solum ubi possunt, abigunt greges dominicos, verum etiam eos igne suo, quem caeli esse mentiuntur, hæresibus vel superstitionis pravitatem consumunt. Præsentie etiam regum venti violentissimi similitudine violentæ, quatuor Evangelii velut angulis confirmatam, Christi domum concutiunt: ut prædicti septem filii, & tres filia pariter cum ipsa domo intereat.

Tunc surrexit Job, & scidit vestimenta sua: & tonsos capite corruens, in terram, adoravit & dixit: Nudus egressus sum de utero matris mee, & nudus revertar illuc. Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum. Surrexit ad tolerantiam patientiæ. Nam & Job, id est Christus, ad pacem dandam Ecclesie surrexit, ut gestum significet vindictæ. Vestimenta verò scidit: fideles ab infidelibus separavit. Procidit in terram, cum se de forma Dei usque ad formam servi exinanivit. Nudus egressus est de utero matris suæ, nulla videlicet forde peccati originalis aspersus. Ex persona hominis ait: Dominus dedit, & Dominus abstulit. Dedit pater bonos in hæreditatem, & malos à regno filii sui seclutit.

In omnibus his non peccavit Job labiis suis, neque stultum quid contra Deum locutus est. Hoc ait: quia stultè loqui non potuit sapientia patris: neque peccatum committere immaculatus agnos.

Caput II.

FACTUM est autem cum quadam die venissent filii Dei, & staret coram Domino: venisset quoque Satan iuter eos, & staret in conspectu ejus, ut diceret Dominus ad Satan: Unde venis? Qui respondens ait: Circumivi terram, & perambulavi eam. Et ait Dominus ad Satan: Nunquid considerasti servum meum Job: quod non sit ei similis in terra: vir simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo, & adhuc retinens innocentiam? Tu autem commovisti me adversus eum, ut affligerem eum frustra. Cui respondens Satan ait: Pelle pro pelle, & cuncta quæ habet homo dabit pro anima sua: aliouin mitte manum tuam, & tange os ejus & carnem: & tunc videbis quod in faciem benedicit tibi. Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce in manu tua est: verumtamen animam illius serva. Egressus est igitur Satan à facie Domini: & percussit Job ulcere pessimo à planta pedis usque ad verticem ejus: qui testa saniem radebat, sedens in sterquilinio. Dixit autem illi uxor sua: Adhuc tu permanes in simplicitate tua? benedic Deo, & morere. Qui ait ad illam: Quasi una de stultis mulieribus locuta es: Si bona sus-

cepimus de manu Domini, mala quare non sustineamus? In omnibus his non peccavit Job labiis suis. Igitur audientes tres amici Job omne malum quod accidisset ei: venerunt singuli de loco suo, Eliphaz Themanites, & Baldad Suites, & Sophar Naamathites. Condixerant enim ut pariter venientes visitarent eum, & consolarentur. Cumque elevarent procul oculos suos, non cognoverunt eum. Non quod Deus ignoret, sed ut nos doceat, quid responderit Satan, qui interpretatur adversarius.

Et exclamantes ploraverunt: scissisque vestibus sparserunt pulverem super caput suum in caelum. Et sederunt cum eo in terra septem diebus, & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum. Videbant enim dolorem esse vehementem. Nam & omnes hæretici Christi amicos se esse dicunt, cujus se sanguine redemptos gloriantur. Et postmodum inimici efficiuntur ejus, impugnando Ecclesiam suam. Quod autem videntes plagam ejus: sciderunt vestimenta, & miserunt pulverem super caput suum: illos hæreticos significat, qui Christum in gloria caelesti Deum credunt: incarnationem & passionem non credunt: sed opprobriis & humiliatione ejus offensi, in blasphemiam erumpentes, fidem scindunt, atque à corporis unitate discedunt. Et pulverem mittentes super capita sua: terreno & mortuo sensu, corda sua operunt atque obruunt. Omni etiam tempore vitæ suæ, quæ in septem diebus ac noctibus contingit: indignum os suum confessione divina, muta infidelitatis improbitate condemnant: & obstruunt os loquentium iniqua.

Caput III.

POST hac aperuit Job os suum, & maledixit diei suo, & locutus est: Pereat dies in qua natus sum, & nox in qua dictum est: conceptus est homo. Dies illa vertatur in tenebras. Post hæc, sicut ait scriptor hujus historie, quem Moysem esse tradit opinio: Aperuit Job os suum, & maledixit diei suo, dicens: Pereat dies in qua natus sum: & nox in qua dictum est: conceptus est homo. Job qui tyrum habuit salvatoris in se, humani generis mortalitatem deservit: quæ propter peccatum ex Dei justa sententia, homini inflicta est. Pereat dies in qua natus sum: redeat per Christum immortalitas, quam Adam reatu prævaricationis amisit: & abeat mors à me, quem alio delinquentis contraxi. Et Jeremias: Maledicta dies, in qua natus sum. Unde nulli dubium est, quod hi omnes prævaricationem Ade detestentur. Spiritualliter ergo dies cum sua nocte, diabolus & mortalitas possunt intelligi: non quia dies sit, sed quia fuerit quando permanebat cum Deo, à quo recedens factus est nox, vel quia impiis ac peccatoribus, in hac prosperitate & felicitate gaudentibus, dies esse videatur. Unde dicitur,

Auferetur ab impiis lux sua. Non requirat eum Deus desuper. Hoc est, ne fiat ejus memoria ante Deum in bonum.

Et non illustretur lumine. Recognitionis Dei, vel penitentia.

Obscurent eum tenebræ & umbra mortis. Tenebræ, peccata sunt & invidia.

Occupet eum caligo, & involvatur amaritudine. Id est, cæcitas cordis.

Noctem illam tenebrosus turbo possideat. Quia ad amaritudinem provocat Deum, sicut & ceteri satellites ejus: furore iræ Dei apprehensus, circumdetur omnibus malis, & involvatur. Noctem illam tenebrosus turbo possideat: id est, diabolus, qui diem felicitatis homini abstulit, & noctem inquietæ vitæ turbulentum invexit.

Non computetur in diebus anni. Annus Christus intelligitur, qui in se cuncta revolvit & continet. In hujus ergo diebus anni, non computetur diabolus: id est, sanctorum numero non conjungatur.

Nec numeretur in mensibus. Menses hoc loco sanctos Apostolos rectè intelligimus, qui ut ligna paradisi, spirituales Ecclesie afferunt fructus.

Sit nox illa solitaria, nec laude digna. Apostolorum scilicet prædicatione, ubi dies salutis agnoscitur, quam Abraham vidit, & latatus est.

Maledicant ei qui maledicunt diei: qui parati sunt suscipere Levitatem. Sancti utique diei prævaricationis mortis suæ cum detestatione maledicunt: qui non serviendo vitii, sus-

citant contra se draconem, fortissimum scilicet hostem.

Obtenebrentur stella caligine eius. Peccatores scilicet qui in nocte, sæculi divitiis & honore lucere se putant, cæcitate caligine tenebrentur, & merito suo, Evangelii lumen non videant.

Expectet lucem, & non videat. Nec nox prævaricationis & mortis, in qua diabolus regnum tenet, potest lumen redemptoris Christi cognoscere: neque illi qui in ea nascuntur, nisi eam per baptismum renati destruxerint.

Nec ortum surgentis aurora. Resurrectionem Christi significavit: unde in psalmo, vigilia matutina dicitur.

Quia non conclusit ostia ventris qui portavit me: nec abstulit mala ab oculis ejus. Quare non in vulva mortuus sum? Quare egressus ex utero non statim perii? Cur exceptus generibus? Cur laetatus uberibus? Sub periona sua, humani generis plangit miseria: quare iterum moriturus, mala istius vitæ patiat: quare mortalem ipsa mors non extinxerit in utero?

Nunc enim dormiens siletem, & somno meo requiescerem cum regibus & consulis terra, qui ædificant sibi solitudines: aut cum principibus qui possident aurum, & replent domos suas argento. Principes, & Reges, & Consules, & si in inferno squalores tartareos patiuntur: nunc tamen in corporibus suis tormenta non sentiunt: horum mortem mihi venire hac conditione voluissent.

Aut sicut abortivum absconditum non subsisterem: vel qui concepti non viderunt lucem. Variis modis & exemplis dicit, quod penas istas in quibus erat non debuerat pati. Quare non in vulva mortuus sum? Et deinceps ait: Nunc autem dormiens siletem, & somno meo requiescerem cum regibus & consulis. Fortè exemplum contra eos est, qui dicunt non resurrecturos, nisi qui juxta naturæ ordinem nati fuerint. Si enim concepti moriuntur in utero, necesse est, quia vivi fuerint: & quicquid moritur, haud dubiè quia resurget. Ita quod in membris fuit & vixit, & natura minus dederit: hoc resurrectione in integrum reparabitur: sic enim humani generis instauratio in melius totum reddet, quod natura fraudaverat. Dicit etiam abortiva, quæ in natura humana degenerata sunt, à penis esse aliena, qui sibi solitudines magis quam domus ædificant. Habitat enim diabolus in civitatibus desolatis, & in domibus desertis: non habentes hospitem Deum, & possident aurum, ut sunt philosophi, & alii sapientes hujus mundi, fulgorem boni ingenii, splendoremque eloquii.

Ibi impij cessaverunt à tumultu. Procul dubio in inferno. Et sicut septuaginta transtulerunt, ibi impij deposuerunt furor suum: id est, typhus & superbia, cum servitia in hoc sæculo gloriantium, humiliata est in inferno.

Et ibi requieverunt fessij robore. Sicut alia habet translatio: ibi requieverunt fatigati corpore: ab oppressione utique & miseria, labore etiam istius mundi liberati.

Et quondam vincit pariter sine molestia. Vincientes & quondam victos in inferno dicit pariter habitare, sine injuria tamen & molestia vinculatorum: non ita ut istis ubi præter penas, captivitate vel servitute dura: diversis etiam aliis calamitatibus, homines obligantur, dominatu & injuria iniquorum.

Non audierunt vocem exactoris. Justa imperantium vel iniquè exigentium, non verentur.

Parvus & magnus ibi sunt: & servus & liber à Domino suo. Quare misero data est lux: & vita his qui in amaritudine animæ sunt? Qui expectant mortem & non venit, quasi effodientes thesaurum: gaudentque vehementer cum invenerint sepulchrum. Cum sit ergo ut video in inferno æqualitas personarum: & nullus de alterius dominatione formidat: cur mihi misero data est lux ista, & vita similis eis qui in amaritudine animæ suæ sunt, cum meliora sint inferorum ergastula, quam istius mundi miserabilis vita cruciatibus plena: ubi præ angustis homines mortem querunt, & magno desiderio, ut veniat, expectant. Exemplum egræm adhibuit, dicens: Quasi effodientes thesaurum: quia nimirum utique gratulantur, cum optatam sibi invenerint sepulchrum.

Virò cujus abscondita est vita, & circumdedit eum Deus tenebris. De le dicit: sic itaque incidebam in mandatis Dei, credens quod mihi fructus justitiæ meæ responderet; sed absconditum est meritum vitæ meæ: & pro hoc penarum tenebris circumdatus sum: ita ut illud bonum mihi subtraherem.